

Developing Of The Learning Resources in the Child Care Center under Na Hi Sub-district
Administration Organization, Akat Amnuai, Sakon Nakhon

สมสมัย เขยไชย *

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพธิ์ไพล **

ดร.ปาริชาติ โนนตุสกา ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) หาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 3) ติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้นิเทศ จำนวน 39 คน ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ 4) การสะท้อนกลับ ดำเนินการ 2 วนรอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละความก้าวหน้า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1.1 สภาพเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพไม่เพียงพอต่อการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ยังไม่เป็นระบบและยังไม่หลากหลายที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเล็ก

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า 1) ครูมีทักษะความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้น้อย 2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ 2.1) การศึกษาดูงาน 2.2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2.3) การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2.4) การนิเทศภายใน

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

3.1 การศึกษาดูงาน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นอย่างดี

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาแหล่งเรียนรู้, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

**กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

***ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

3.3 ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า หลังจากการพัฒนาทั้ง 2 วนรอบ การพัฒนามุมศิลปะโดยภาพรวมในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.17$) ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 85.51 และการพัฒนาเครื่องเล่นสนาม โดย

ภาพรวมในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.21$) ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) และ มีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 87.46

3.4 การนิเทศภายใน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตลอดจนเทคนิควิธีการจัดแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) investigate conditions and problems for developing learning resources at the child care centers, 2) find out guidelines for developing learning resources at the child care centers, and 3) monitor and evaluate the development of learning resources in the child care centers at Na Hi Sub-district Administration Organization, Akat Amnuai, Sakon Nakhon. The target group consisted of the research group including the researcher, 10 co-researchers and 39 informants and supervisors. This research employed two spirals of a 4-stage participatory action research comprising planning, action, observation and reflection. The instruments used were a form of interview and a form of assessment. Quantitative data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and Percentage of Progress. Qualitative data were analyzed through content analysis.

The findings were as follows:

1. The current states and problems of developing the learning resources at the child care centers revealed that:

1.1 The current conditions relating to the learning resources of the child care centers found that the learning resources were not enough to experience learning application for the children. The learning resources both inside and outside the classrooms were not systematic and diverse to be conducive to the learning of the young children.

1.2 The problems of the learning resources in the child care centers showed that: 1) The teachers obtained less knowledge and understanding in the development of the learning resources, 2) The Sub-district Administration Organization faced a shortage of budget in operating the learning resources.

2. The guidelines in developing the learning resources at the child care centers included: 2.1) a study tour, 2.2) a workshop, 2.3) operation in the development of the learning resources at the child care centers, and 2.4) internal supervision.

3. The development of learning resources in the child care centers under Na Hi Sub-district Administration Organization, Akat Amnuai, Sakon Nakhon

3.1 A study tour found that researcher and co-researchers have a knowledge and skill of learning resources both inside and outside the classrooms.

3.2 A workshop found that researcher and co-researchers good knowledge and understanding in the development of learning resources were at the high level

3.3 The development of learning resources in the child care centers Indicated that the implementation of a learning experience after the development in the two spirals showed that the development

of the Art Corner was at the low level in the first spiral. In the second spiral, it was at the highest level with Percentage of Progress of 85.51. The development of the playing equipment, as a whole, in the first spiral, was at the low level. In the second spiral, it was found that it was at the highest level with Percentage of Progress of 87.46.

3.4 Internal supervision found that researcher and co-researchers have good knowledge understanding and skills technical of learning resources

Keywords: Development of Learning Resource, Child Care Center.

ภูมิหลัง

การจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กมีโอกาสร่วมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ซึ่งจัดโดยใช้แนวคิดจัดศูนย์การเรียนรู้หรือมุมประสบการณ์ ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ เนื่องจากการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อเด็กได้ทำในสิ่งที่เขาพอใจ ตรงกับความต้องการและความสนใจจะได้ผลเต็มที่ต้องเป็นประสบการณ์ตรง กระตุ้น ให้เด็กได้คิด เด็กสนุกกับการเรียนตามวิถีธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ดีงาม ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่นการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ที่มีความหลากหลายเพื่อเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของเด็ก รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก สิ่งแวดล้อมที่หลากหลายจึงเป็นตัวกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นเป็นการเพิ่มความสนใจให้แก่เด็ก (สฤติมน พงษ์พัฒน์ 2555 หน้า 3) เด็กวัย 3-6 ปี ช่วงเวลานี้เด็กจะรับรู้ได้ไว และเรียนรู้ทักษะเฉพาะอย่างได้ดีครูจึงต้องสังเกตเด็กเพื่อจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กได้สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เช่น มุมประสบการณ์ต่างๆ สนามเด็กเล่น ตลอดจนสิ่งแวดลอมอื่นที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ไว้เพื่อเด็กจะเรียนได้ตามความต้องการ ความสนใจ กระตุ้นหรือจูงใจของเด็ก ส่งผลต่อการพัฒนาการความพร้อมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 12 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ และเพื่อเป็นการต่อยอดในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) จำนวน 23 มาตรฐาน เพื่อเป็นมาตรฐานในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตัวบ่งชี้ที่ 10.4 จัดห้องเรียน ห้องพิเศษ พื้นที่สีเขียว สนามเด็กเล่นและสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี (สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย)

จากการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลนาฮี โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่าการดำเนินงานด้านการจัดแหล่งเรียนรู้หรือมุมประสบการณ์ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลนาฮี ยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ไม่เร้าหรือกระตุ้นความสนใจของเด็ก ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พบว่า มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเอื้อต่อพัฒนาการของเด็ก ผลการประเมินยังอยู่ในระดับที่พอใช้ ประกอบกับการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดประชุมผู้ปกครองในปีการศึกษา 2555 แหล่ง

เรียนรู้หรือมุมมองประสบการณ์สำหรับเด็กอยู่ในระดับน้อย ครูผู้ดูแลเด็กและคณะกรรมการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ยังต้องปรับปรุงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดแหล่งเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียน ได้เรียนตามความถนัด และตามความสนใจ จึงทำให้การดำเนินการด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ทั้ง 3 ศูนย์ ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เอื้อกับความต้องการของเด็ก เนื่องจากแต่ละศูนย์แบ่งเด็กตามกลุ่มอายุ คือ 2 ปี 3 ปี และ 4 ปี จึงมีการแบ่งเด็กออกเป็นชั้นเรียน ทำให้มุมมองประสบการณ์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยไม่เพียงพอ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร แหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดทำขึ้น หรือบางส่วนที่มีก็ไม่ได้ดูแลอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้ดูแลเด็กประจำศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี จึงตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และมีความต้องการจะให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี มีแหล่งเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยและนำผลการศึกษาที่ได้เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริม สนับสนุน หรือปรับปรุงแก้ไขแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮีต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร มีอะไรบ้าง
3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

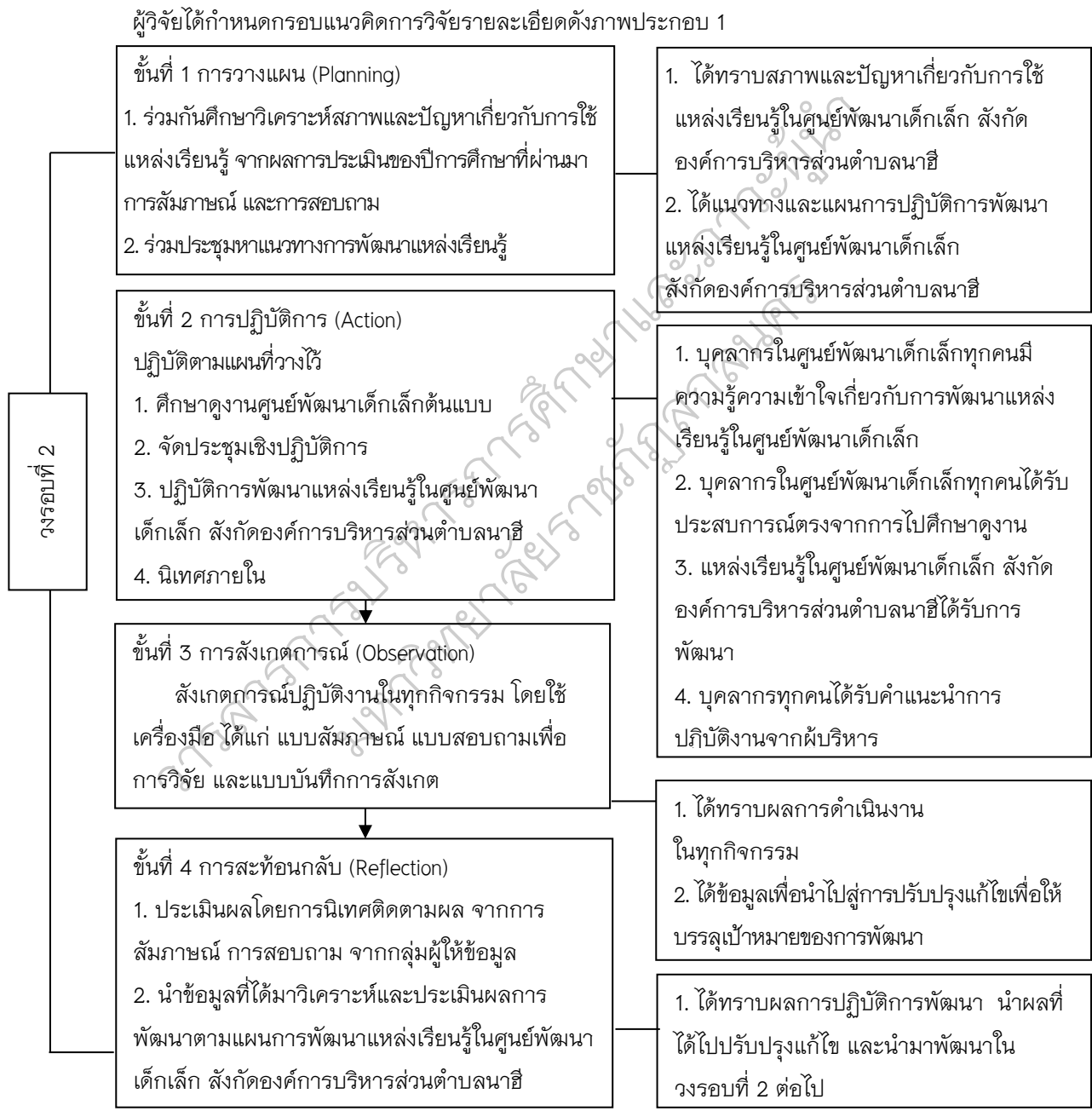
ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ทราบสภาพและปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
2. ได้แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร
3. นำผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริม สนับสนุน หรือปรับปรุงแก้ไขแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ต่อไป

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ 4) การสะท้อนกลับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย รายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ประจำปีการศึกษา 2556 ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 11 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี จำนวน 1 คน

1.2 ผู้ร่วมวิจัย เป็นครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี จำนวน 10 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 39 คน ประกอบด้วย

2.1 ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 ศูนย์ ศูนย์ละ 6 คน รวมจำนวน 18 คน

2.2 คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร จำนวน 3 ศูนย์ ศูนย์ละ 6 คน รวมจำนวน 18 คน

2.3 กลุ่มผู้สังเกต จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

2.3.1 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี

2.3.2 หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี

2.3.3 นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภท ดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์

1.2 แบบประเมิน

1.3 แบบสังเกต

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. วิธีรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1.1) ศึกษาสภาพและปัญหาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี 1.2) ร่วมกันพิจารณาวางแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการ 1.3) สังเกตการณ์ในการศึกษาดูงาน 1.4) ประเมินความรู้หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ 1.5) ประเมินการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

- 1) ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
- 2) ค่าร้อยละ
- 3) ค่าเฉลี่ย
- 4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 5) ค่าร้อยละความก้าวหน้า

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ดังนี้

1.1 สภาพเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพไม่เพียงพอต่อการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ยังไม่เป็นระบบและยังไม่หลากหลายที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเล็ก

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า 1) ครูมีทักษะความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้น้อย 2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดแหล่งเรียนรู้

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ประกอบไปด้วย

2.1 การศึกษาดูงาน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดแหล่งเรียนรู้

2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น

2.3 การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี

2.4 การนิเทศภายใน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตลอดจนเทคนิควิธีการจัดแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

3.1 การศึกษาดูงาน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นอย่างดี

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$)

3.3 การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า หลังจากการพัฒนาทั้ง 2 วงจรรอบ การพัฒนามุมศิลปะโดยภาพรวมในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.17$) ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.59$) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 85.51 และการพัฒนาเครื่องเล่นสนาม โดยภาพรวมในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.21$) ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 87.46

3.4 การนิเทศภายใน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตลอดจนเทคนิควิธีการจัดแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพและปัญหาของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

1.1 ด้านสภาพของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพไม่เพียงพอต่อการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนยังไม่เป็นระบบและยังไม่หลากหลายที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเล็กที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องมาจากครูผู้ดูแลเด็กไม่มีประสบการณ์ และทักษะในการจัดแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาภรณ์ สุร่าไพ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนครพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังโคนแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และยังไม่มีความรู้หรืออุปสรรค

1.2 ด้านปัญหาของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า 1) ครูมีทักษะความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาภรณ์ สุร่าไพ (2554, หน้า 173) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนครพบว่า 1) ปัญหาในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังโคนแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสภาพไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และยังไม่มีความรู้หรืออุปสรรคและงบประมาณไม่เพียงพอในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

2. แนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ลงมติร่วมกันใช้แนวทางการพัฒนาที่ประกอบไปด้วย 1) ศึกษาดูงาน 2) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี และ 4) การนิเทศภายใน จึงประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ดาวรัมย์ (2555, หน้า 151-152) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย และการนิเทศภายใน เป็นการนิเทศรายบุคคลในการจัดประสบการณ์สำหรับการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาฮี อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร

3.1 การศึกษาดูงาน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคียงขวัญ สุกุลสุธา (2553, หน้า 124-128) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมุกดาหาร พบว่า การศึกษาดูงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ ได้รับประสบการณ์ตรง เกิดทักษะ วิสัยทัศน์ สามารถนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในหน่วยงานของตนได้

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคียงขวัญ สกุลสุธา (2553, หน้า 124-128) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงาน อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมุกดาหาร พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ทำให้ครูผู้ดูแลเด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

3.3 การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า หลังจากการพัฒนาทั้ง 2 วงจรรอบ การพัฒนามุม ศิลปะโดยภาพรวมในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=3.98$) ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}=4.60$) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 60.78 และการพัฒนาเครื่องเล่นสนาม โดยภาพรวมในวงรอบที่ 1 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=3.98$) ในวงรอบที่ 2 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}=4.74$) และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 74.51 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กนกอร ฤฎาพรหม (2553, หน้า 108) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย องค์การบริหารส่วนตำบลที่กำกับดูแล ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของอาคารสถานที่ โดยจัด ห้องเรียนให้มีความสะอาดและถ่ายเทอากาศได้ดี จัดให้มีมุมประสบการณ์และการตกแต่งห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เสมือนเป็นบ้านแห่งที่สอง อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปลอดภัยและได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

3.4 การนิเทศภายใน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตลอดจนเทคนิค วิธีการจัดแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเคียงขวัญ สกุลสุธา (2553, หน้า 124-128) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมุกดาหาร พบว่า การนิเทศ ติดตามผลเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือกับผู้ร่วมวิจัยในขณะลงมือปฏิบัติการดำเนินงานในการพัฒนาการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิตา ดารรัมย์ (2555, หน้า 151-152) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร พบว่า การนิเทศ ภายใน เป็นการนิเทศรายบุคคลในการจัดประสบการณ์สำหรับการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ควรกำหนดนโยบายสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากขึ้น
- 1.3 ควรดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง
- 1.4 ควรมีการนิเทศติดตามประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบตามระยะเวลาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยสนับสนุนที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.2 ควรศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาครูในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2548). *การบริหารงานบุคคล : ครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กนกอร อุณาพรหม. *การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เคียงขวัญ สกุลสุธา. *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดคำสายทอง สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพร สุร่าไพ. (2554). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วนิดา ดารวัฒน์. (2555). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *การออกแบบงานวิจัย:วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.